

KULTURNÍ

DĚDICTVÍ

Požadavky na zemědělské hospodaření v územích CHKO a NATURA 2000

(studijní materiály k akci)

TENTO PROJEKT „Vzdělávání podnikatelů v zemědělství, lesnictví a potravinářství“
JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKOU UNIÍ Z EVROPSKÉHO ZEMĚDĚLSKÉHO FONDU
PRO ROZVOJ VENKOVA

v rámci opatření I.3.1. Další odborné vzdělávání a informační činnost

Programu rozvoje venkova ČR

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Obsah:

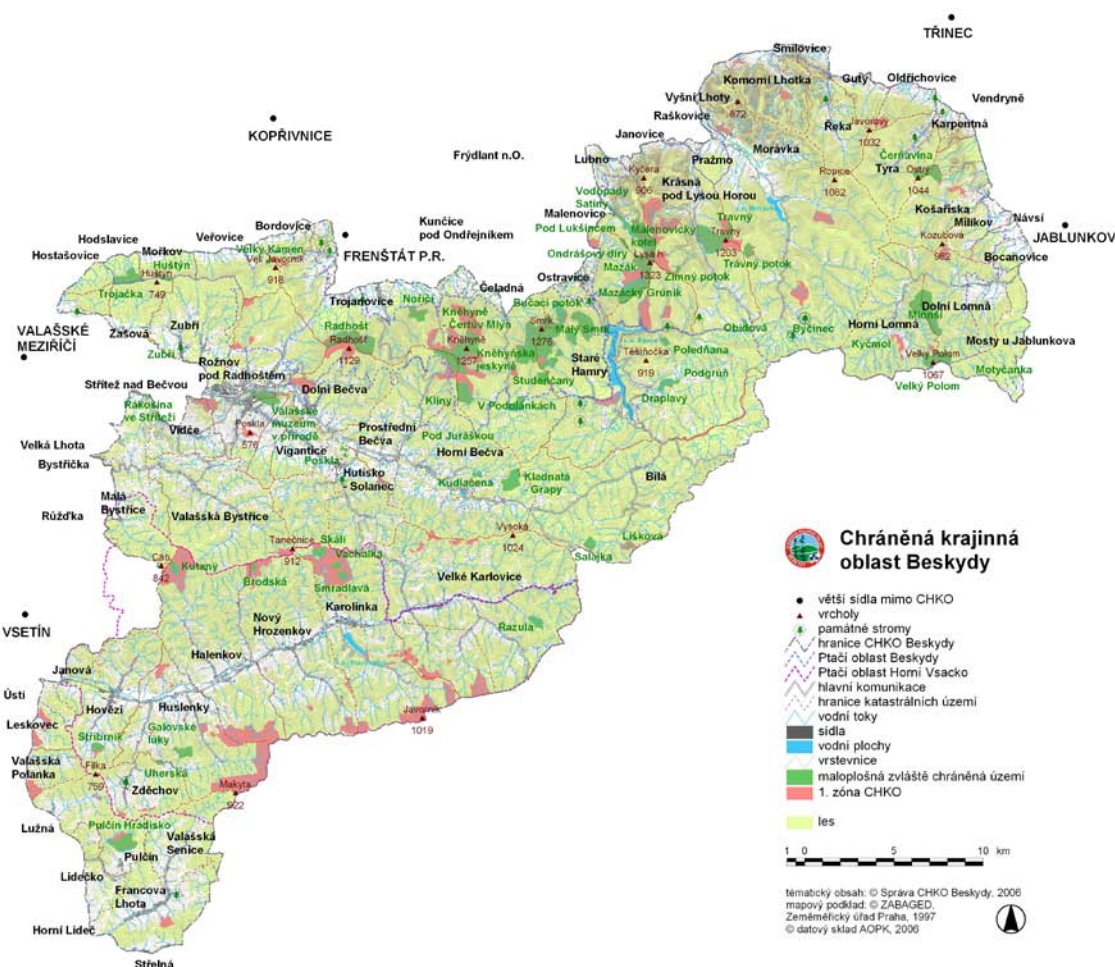
1. Chráněná krajinná oblast Beskydy
2. NATURA 2000
3. Zachování biodiverzity karpatských luk
4. Jak se chovat v CHKO

1. CHRÁNĚNÁ KRAJINNÁ OBLAST BESKYDY

1.1. Základní údaje o CHKO Beskydy

Chráněná krajinná oblast Beskydy se rozkládá v členité hornatině Vnějších Západních Karpat, zaujímá téměř celé území Moravskoslezských Beskyd, podstatnou část Vsetínských vrchů a moravskou část Javorníků tvořících hranici ze Slovenskem. Zde na ni bezprostředně navazuje CHKO Kysuce.

CHKO Beskydy je svou rozlohou největší chráněnou krajinou oblastí v České republice. Důvodem vyhlášení CHKO Beskydy byly její výjimečné přírodní hodnoty, zejména původní horské pralesovité porosty s výskytem vzácných karpatských živočichů a rostlin, druhově pestrá luční společenstva, unikátní povrchové i podzemní pseudo krasové jevy a rovněž mimořádná estetická hodnota a pestrost ojedinělého typu krajiny vzniklého historickým soužitím člověka s přírodou v tomto území.

Význam chráněné krajinné oblasti Beskydy je podtržen vyhlášením 53 maloplošných zvláště chráněných území (7 národních přírodních rezervací, 23 přírodních rezervací a 23 přírodních památek), územním překrytím CHKO s mezinárodně významným ptačím územím (IBA) a s chráněnou oblastí přirozené akumulace vod. V neposlední řadě je i rekreační oblastí s nadregionálním významem. Posláním CHKO je ochrana všech hodnot krajiny a jejich přírodních zdrojů. Jedná se zejména o povrchové utváření krajiny včetně vodních toků, její vegetační kryt a volně žijící živočichy, rozvržení a využití lesního a zemědělského půdního fondu, urbanistickou podobu obcí a architekturu staveb. Jeho naplňování neznamená pouze péči o existující přírodní a krajinné hodnoty, ale i jejich obnovu při současném hledání rovnováhy mezi hospodářským a rekreačním využíváním krajiny a ochranou přírody. Správa CHKO Beskydy vykonává státní správu v ochraně přírody a krajiny, je oprávněna vyhlášovat přírodní rezervace a přírodní památky a zároveň plní odborné činnosti v ochraně přírody. Provádí přírodovědné průzkumy dokumentaci a potřebná šetření, spolupracuje s výzkumnými institucemi, školami a zajišťuje strážní, informační a výchovnou činnost.

Příloha č.1:
Orientační mapa CHKO Beskydy

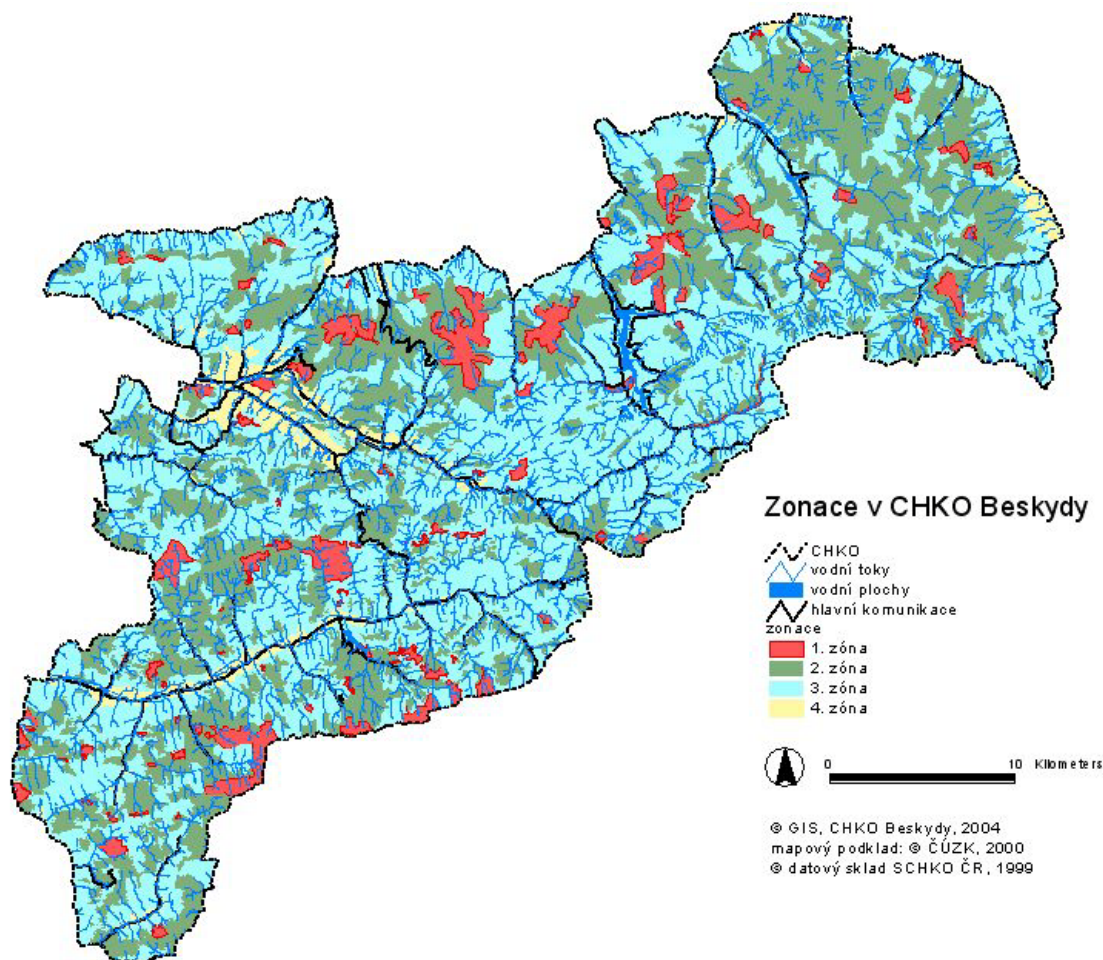
Legenda

- ▲ vrcholy
- hranice CHKO
- silnice
- zástavba
- vodní plochy
- vodní toky
- lesy
- ostatní plochy

1.2. Zonace v CHKO Beskydy

1. **zóna (přírodní - jádrová)** – obsahuje přirozená a polopřirozená lesní společenstva, málo pozměněná člověkem a nejcennější druhově rozmanité nelesní plochy. Péče je zaměřena na jemné formy lesního hospodaření, ve vybraných částech lesa ponechání samovolnému vývoji a na účelové obhospodařování luk a pastvin.
2. **zóna (polopřirozená)** – zahrnuje lesní porosty s výrazněji pozměněnou druhovou skladbou přírodě blízkých lesních společenstev a druhově bohaté travní porosty. V lesním hospodářství preferována přirozená obnova, louky a pastviny obhospodařovány trvale s nízkou intenzitou.
3. **zóna (kulturně-krajinná)** – zařazeny monokulturní hospodářské lesy s mozaikou luk a pastvin, rozptýlenou zástavbou a bohatým zastoupením mimo lesních dřevin. Cílem je uchování a zlepšení malebnosti krajinného rázu běžným obhospodařováním s dotvořením zástavby respektující krajinný ráz.
4. **zóna (sídelní)** – zahrnuje souvisleji zastavěná území s návazností na intenzivně obdělávanou zemědělskou půdu. Umožňuje umísťování obytných a podnikatelských aktivit a intenzivnější zemědělskou výrobu.

Zóny jsou koncipovány tak, aby jejich výměra přesahovala 20 ha, pouze ve výjimečných případech u nelesních 1. a 4. zón nebylo možno tuto podmínku dodržet.

Tabulka zastoupení jednotlivých zón v CHKO Beskydy

	I. zóna (ha)	%	II. zóna (ha)	%	III. zóna (ha)	%	IV. zóna (ha)	%	Celkem (ha)	%
Lesní půdní fond	6 180	5,15	25 799	21,50	54 921	45,77	-	-	86 900	72,42
Nelesní půdní fond	516	0,43	21 496	17,91	5 562	4,64	5 518	4,60	33 100	27,58
Celkem	6 696	5,6	47 296	39,4	60 483	50,4	5 518	4,6	120 000	100

I. zóna

Praktické vymezení

Přírodě blízké nebo člověkem málo pozměněné ekosystémy s ucelenou mírou samořídících funkcí a ekologickou stabilitou, udržované v žádoucím stavu vhodným managementem nebo ponechané v přirozeném vývoji. Jedná se zejména o zvláště chráněná území a jejich návrhy, nadregionální biocentra či jejich části a nejhodnotnější regionální biocentra.

Způsoby využívání

Omezení lidských zásahů na minimum, řízený management, účelové obhospodařování, vše směřující k obnově samořídících funkcí. Vyloučení nových staveb, skládek, těžby nerostů, minimální zásahy do vodního režimu, usměrnění nejšetnějšího rekreačního nepobytového využití.

2.zóna

Praktické vymezení

Zejména málo pozměněné lesní porosty, ucelené extenzivní polopřirozené louky a pastviny, regionální biocentra, vodní plochy s vysokou druhovou rozmanitostí, území svažité, členitá, údolní uzávěry, území s výskytem zvláště chráněných druhů organismů. Rozptýlená zástavba s dochovanými prvky původní architektury a okolní krajina s malovýrobní strukturou.

Způsoby využívání

V lesích uplatnění maloplošného podrostního způsobu hospodaření, maximální využití přirozené obnovy. Tradičně obhospodařované travní porosty s cílem udržení druhového bohatství, uchování vodního režimu se snahou o renaturalizaci toků, zachování vhodné struktury porostů či solitérů dřevin mimo les. Omezení intenzifikačních faktorů hospodaření.

Udržet plošné zastoupení kultur a charakter vhodně začleněných staveb jako významného prvku dotvářejícího krajinný ráz, nerozvíjet další urbanizaci, umístování nových staveb omezit pouze na nezbytné stavby vázané na zemědělské hospodaření, dbát na jejich architektonické ztvárnění.

3.zóna

Praktické vymezení

Člověkem pozměněné ekosystémy běžně hospodářsky využívané, hospodářské lesní monokultury, rozčleněné zemědělské pozemky intenzivní louky a pastviny s rozptýlenou zelení a zástavbou, menší obce nebo jejich části bez rozvojových tendencí, rekreační aktivity. Spojuje území v CHKO v ucelený celek s charakteristickým rázem

Způsoby využívání

Běžné obhospodařování lesů s minimalizací podílu nepůvodních dřevin, běžné obhospodařování luk a pastvin se snahou o zavádění ekologického hospodaření, dbát na zvyšování rozmanitosti ekosystémů. Údržba a obnova zástavby při vhodném objemovém a architektonickém řešení shluků staveb i jednotlivých staveb. Umístování nových staveb sesoulat s územními plány tak, aby nedocházelo k urbanizaci krajinného prostředí, důsledně chránit a dotvářet ráz krajiny.

4.zóna

Charakteristika a praktické vymezení

Člověkem silně pozměněné ekosystémy, souvisle zastavěná území, intenzivně obhospodařované velké celky zemědělských pozemků ap.

Způsoby využívání

Hospodaření v lesích a na zemědělských pozemcích bez zvláštních omezení. V obcích a na pozemcích určených pro jejich rozvoj umísťovat architektonicky kvalitní stavby neohrožující prostředí. Území začlenit do programů obnovy vesnice, realizovat obnovu minimálního lokálního systému ekologické stability.

1.3. Strategie ochrany přírody a krajiny v CHKO

CHKO Beskydy je typem harmonické krajiny s převahou lesa spoluutvářené dlouhodobou lidskou, především pastevní činností. Pro krajinu se silně členitým reliéfem typickým pro toto pohoří je charakteristické střídání rozsáhlých komplexů lesa s pastvinami, loukami, remízky a zástavbou.

Dlouhodobý cíl ochrany přírody a krajiny v CHKO je definován Výnosem o zřízení CHKO Beskydy: „Posláním oblasti je ochrana všech hodnot krajiny, jejího vzhledu a jejích typických znaků i přírodních zdrojů a vytváření vyváženého životního prostředí; k typickým znakům krajiny náleží zejména její povrchové utváření včetně vodních toků a ploch, její vegetační kryt a volně žijící živočišstvo, rozvržení a využití lesního a zemědělského půdního fondu a ve vztahu k ní také rozmístění a urbanistická skladba sídlišť, architektonické stavby a místní zástavba lidového rázu.“

V ochraně přírody bude pozornost zaměřena na zachování a ochranu všech vyskytujících se přirozených lesních společenstev, zvyšování ekologické stability lesů cestou změny druhové skladby a prostorové výstavby lesních porostů, zachování typických nelesních ekosystémů a udržování jejich druhové pestrosti (např. orchidejové louky), ochranu a obnovu vodních ekosystémů s důrazem na průchodnost vodních toků pro migrující organismy a udržování, příp. vytváření vhodných životních podmínek pro vzácné, ohrožené a chráněné druhy rostlin a živočichů (včetně velkých šelem).

V ochraně krajiny bude pozornost soustředěna na zachování a ochranu typického krajinného rázu a udržení pestrosti a relativní nezastavěnosti krajiny, včetně zachování (případně obnovy) vybraných kulturních a historických charakteristik.

1.4. Lesy a lesní hospodářství

Charakteristika problematiky Lesy jsou v CHKO Beskydy nejrozšířenějším přírodním prostředím a pokrývají více než 70 % celkové rozlohy. Porosty v severní části (PLO Moravskoslezské Beskydy) jsou ovlivňovány nižšími průměrnými teplotami, vyšším množstvím srážek a členitějším reliéfem než porosty na jihu CHKO (PLO Hostýnsko - vsetínské vrchy a Javorníky). V severní části byl vzhledem k těžší terénní dostupnosti zachován vyšší podíl přírodních lesů v souvislejších lesních komplexech. Pro lesy Vsetínských vrchů a Javorníků je charakteristický poměrně vysoký podíl jedle bělokoré v hospodářských lesích jako pozůstatek její převahy v porostech z období vrcholu valašského pastevectví. Důsledkem roztržitosti držby lesních pozemků jsou složité majetkové poměry (velké množství drobných vlastníků, obce, soukromí vlastníci nad 50 ha, státní lesy). Rozhodujícím vlastníkem zůstávají však i zde nadále Lesy České republiky.

Nejcennější lesní lokality, které splňovaly minimální plošné požadavky, jsou zařazeny do I. zóny. Převážně listnaté porosty jsou soustředěny do II. zóny a hospodářské smrkové porosty tvoří III. zónu.

Hlavním problémem intenzivního lesního hospodaření je udržení jedle bělokoré a ostatních méně zastoupených lesních dřevin v přirozené a umělé obnově, zjednodušená porostní struktura ve většině porostů, úbytek porostů nejvyšších věkových stupňů, snaha o snižování obmýtí v bukovém porostním typu a nedostatek odumřelého dřeva jako nezbytného stanoviště pro četné druhy ohrožených organismů.

1.5. Cílový stav lesa (dlouhodobý cíl)

Cílový stav lesa je popisován v časovém horizontu jednoho obmýtí (100-120 let).

I. zóna - Lesy v I. zóně budou plnit převážně mimoprodukční funkce, zejména sloužit pro zachování

biologické rozmanitosti. V I. zóně budou cíleně pěstovány porosty stanovištně původních dřevin (v závislosti na stanovištích zejména listnáče a jedle) a geograficky nepůvodní druhy se nebudou vyskytovat. Lesní porosty budou jednotlivě nebo skupinově smíšené, druhově, věkově a prostorově diferencované, s vysokou ekologickou stabilitou. Při obnově lesních porostů bude maximálně využívána přirozená obnova, v závislosti na ekologických nárocích dřevin budou při obnově využívány výběrné principy, případně maloplošné obnovní prvky. V lesích bude běžně zůstat část odumřelého dřeva různých dimenzí pro udržení biodiverzity. Dřeviny a jejich zastoupení budou při umělé obnově voleny podle přirozených dřevinných skladeb. Na významné části I. zóny budou lesy ponechány samovolnému vývoji včetně neprovádění nahodilých těžeb a výsadeb dřevin. Tyto plochy budou zároveň chráněny v MZCHÚ.

II. zóna - Ve II. zóně budou pěstovány druhově bohaté, věkově a prostorově diferencované lesní porosty tvořené převážně stanovištně původními dřevinami. Smrk ztepilý bude pěstován ve směsích s listnatými dřevinami a jedlí ve skupinovém až jednotlivém smíšení. Bude převažovat přirozená obnova porostů a skupinové clonné seče, výběrné principy budou uplatňovány pomístně. Náseky se budou používat připréměných porostů s nevhodnou druhovou skladbou a v případech, kdy je přirozená obnova znemožněna (rozvojem nežádoucí vegetace). V prosvětlených porostech budou uplatňovány podsadby. V bukových (příp. jiných listnatých) porostních typech se při obnově porostů nebude snižovat zastoupení stanovištně původních dřevin (bude zachováno minimálně 50 % MZD). Ve smrkových porostech bude cíleně pěstován zvýšený podíl stanovištně původních listnáčů a jedle (% MZD o 10-20 vyšší oproti vyhl. 83/1996 Sb.). V lesích bude zůstat část odumřelého dřeva. Při obnově budou jednotlivé stromy nebo jejich skupiny či maloplošné fragmenty přirozených lesů ponechávány do fyzického rozpadu.

III. zóna Ve III. zóně se budou pěstovat porosty produkčně významných geograficky původních druhů spříměsí stanovištně původních druhů zajišťujících jejich ekologickou stabilitu (min. 25–30 %). Porostní skladba i struktura bude na malých plochách zjednodušená. V závislosti na ekologických nárocích dřevin a stanovištních podmínkách se bude uplatňovat přirozená i umělá obnova.

IV. zóna Ve IV. zóně se lesy téměř nevyskytují, jen výjimečně v rámci obcí a jejich charakter bude zachován.

1.6. Střednědobé cíle a způsoby péče o lesy

Střednědobé cíle péče o lesy v jednotlivých zónách vycházejí z dlouhodobých cílů a způsoby péče jsou rozpracovány podle cílových hospodářských souborů, zón CHKO a aktuálního dřevinné skladby porostu v Rámcových směrnících péče o les (příloha č. 3).

1.7. Podporované aktivity lesního hospodářství

- ☐ přirozená obnova stanovištně původních dřevin
- ☐ zakládání smíšených porostů stanovištně původních dřevin, při ochraně proti zvěři a následné výchově udržení druhové pestrosti -podpora jedle bělokoré zejména vhodnými obnovními postupy s prodlouženou obnovní dobou -přeměna smrkových porostů vnášením vhodných dřevin do předstunutých prvků
- ☐ zajištění geneticky původního sadebního materiálu; u ekotypu beskydského smrku včetně možnosti jeho pěstování alternativními postupy -ponechávání jednotlivých stromů a skupin na obnovované ploše k přirozenému rozpadu -ponechávání doupných stromů, zlomů, vývrátů a souší v porostech

- ❑ ponechávání odumřelého dřeva v lesních porostech jako biotopu bezobratlých a hub (při zohlednění nezbytné ochrany lesa)
- ❑ vyhledávání lokalit s výskytem ohrožených druhů hub, rostlin a živočichů a jejich obhospodařování způsobem vedoucím k udržení populací
- ❑ zmapování lesních porostů s výskytem lesnický nevyužívaných vzácných dřevin (tis červený, meruzalky, zimolezy, jilm horský) a záchrana jejich genofondu včetně výsadeb na vhodných lokalitách v lesích; v případě tisu postupovat podle záchranného programu
- ❑ zachování břehových porostů složených ze stanovištně vhodných dřevin kolem toků (obvykle v šířce 20 m od břehové hrany)
- ❑ zachování a údržba lesních mokřadů, pramenišť a rašelinišť -zachování a zakládání lesních okrajů, včetně keřového patra
- ❑ podpora šetrných technologií s vazbou na jemnější způsoby hospodaření
- ❑ využívání přípravných dřevin, zejména na kalamitních plochách
- ❑ na vybraných plochách změna tvaru lesa (střední, nízký)
- ❑ vhodné porosty budou vytipovány po vyhodnocení plošného entomologického a botanického průzkumu v rámci projektu Karpatských luk

Zdroj: CHKO Beskydy.

2. NATURA 2000

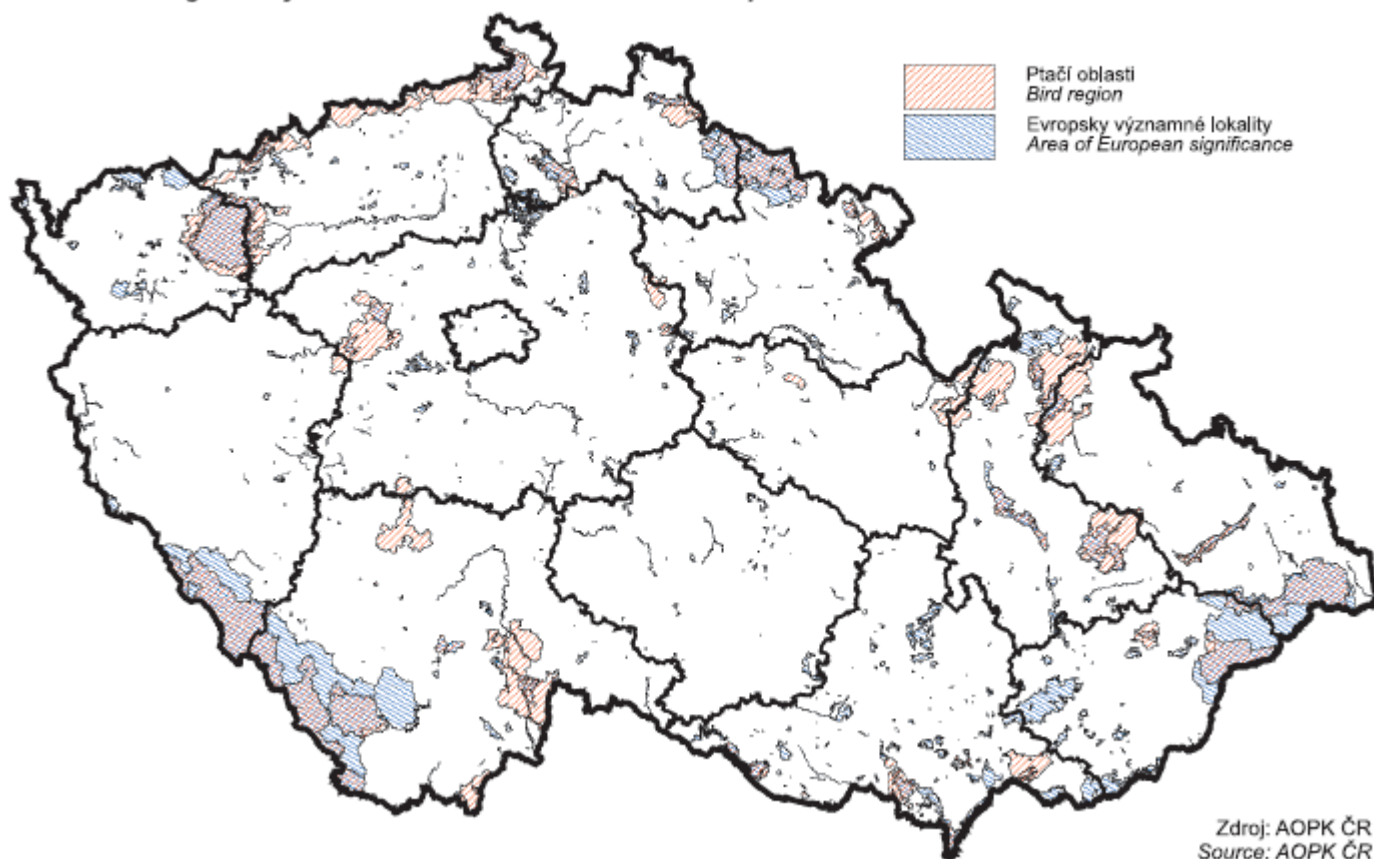
Evropské přírodní dědictví

NATURA 2000 je soustava lokalit chránící vybrané druhy rostlin a živočichů, které jsou na pokraji vyhynutí a vzácná přírodní stanoviště na území Evropské unie (přírodním stanovištěm je např. květnatá bučina, jalovcová pastvina, orchidejová louka, lesní prameniště apod.) Na těchto lokalitách je pak věnována zvláštní pozornost sladění zájmu ochrany přírody a šetrného hospodaření. Podíl na tomto programu Evropské unie je povinný pro všechny členské státy a Česká republika se k němu zavázala při svém vstupu.

Co tvoří soustavu NATURA 2000?

- Ptačí oblasti
- Území chránící ostatní druhy a přírodní stanoviště

Obr. B5.1.3 Území soustavy Natura 2000 v ČR
Regional Systems of Natura 2000 in the Czech Republic

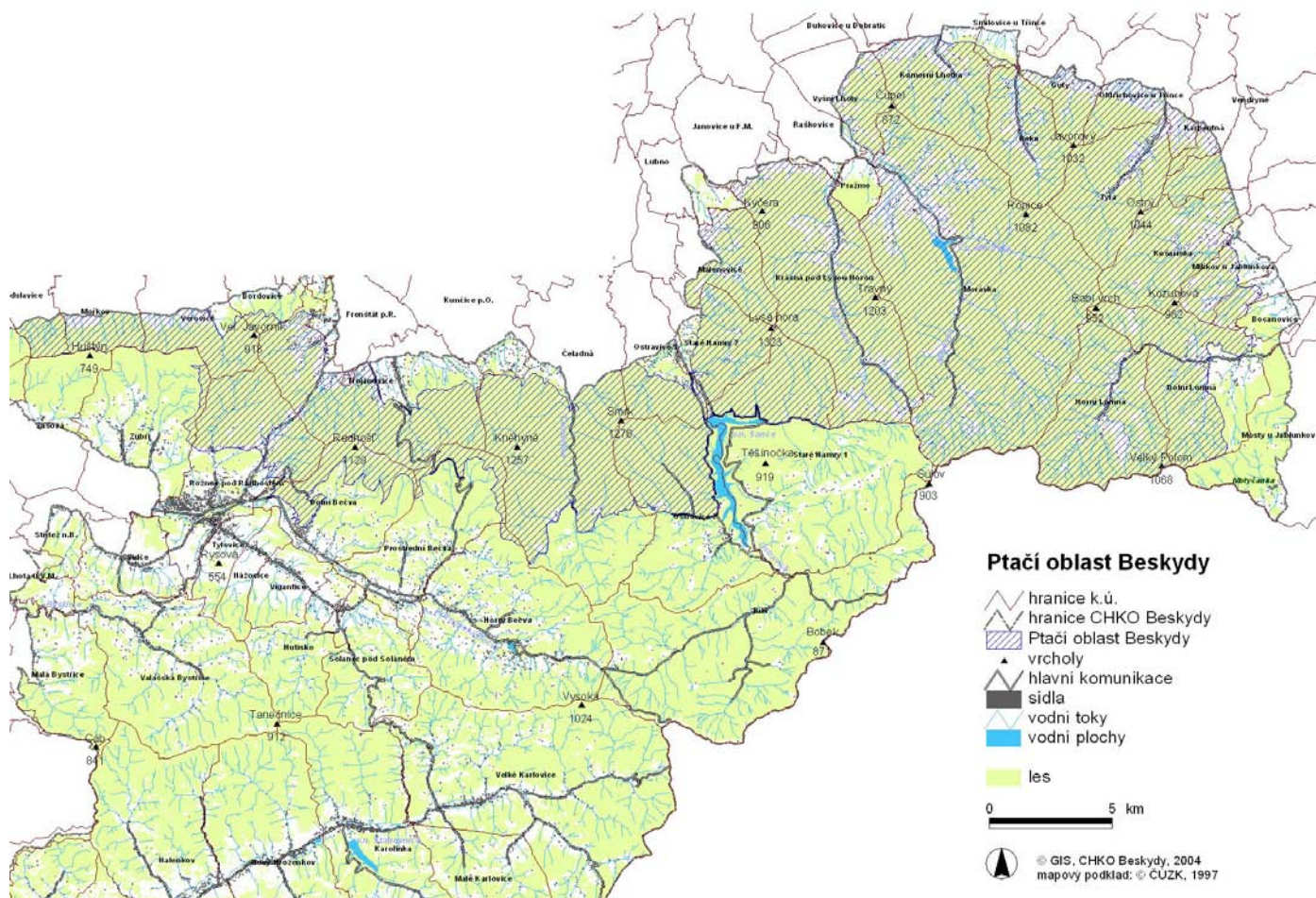

Začlenění cenných přírodních lokalit v České republice do seznamu lokalit celoevropského přírodního dědictví předchází důkladná příprava. Pro zodpovědné posouzení je nutné získat aktuální informace o

výskytu vybraných druhů a přírodních stanovišť. Proto, již od roku 2000, probíhá rozsáhlé mapování celého území České republiky. Terénní mapování je prováděno vybranými specialisty výhradně podle odborných kritérií a v souladu se směrnicemi EU.

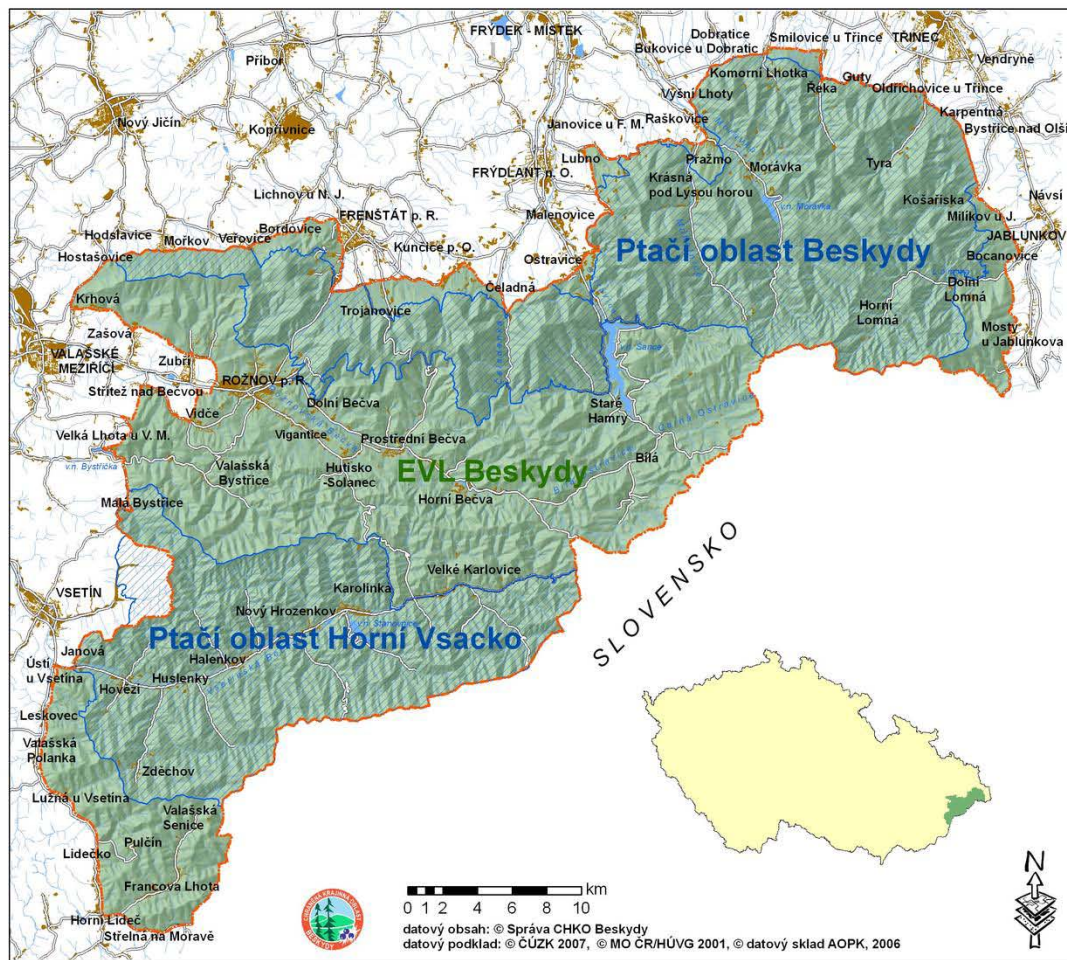
Důkazem toho, že Chráněná krajinná oblast Beskydy je významná z celoevropského hlediska, je navržení dvou oblastí pro ochranu ptactva a celého území CHKO pro ochranu ostatních druhů a stanovišť.

V rámci projektu Natura 2000 se vytváří soustava chráněných území evropského významu, která zahrnuje nejceněnější přírodní stanoviště a chrání také nejvíce ohrožené druhy rostlin a živočichů. Po vstupu do Evropské unie (EU) vyplývá pro Českou republiku povinnost zapojit se do vytváření této soustavy. Na území CHKO Beskydy se díky způsobu hospodaření zachovaly cenné louky s mnoha vzácnými druhy. Také lesy, které se zde nacházejí, si zaslouží náš obdiv a péči.

Značná část Beskyd má šanci být zařazena mezi nejhodnotnější evropské lokality. Zařazení území do soustavy Natura 2000 znamená především ocenění přírodních hodnot Beskyd a vyjádření zájmu EU zajistit jim potřebnou péči. Většinou to znamená, že dosavadní režim zůstane nezměněn, protože využití krajiny je v souladu s přírodou.

Malebná beskydská krajina vznikla soužitím člověka - hospodáře se zdejší přírodou. Nejvýrazněji byla utvářena zemědělskou, lesnickou a stavební činností. Při současném vysokém zastoupení lesů, které pokrývají více než 70% plochy CHKO, je pro zachování přírodní pestrosti území a udržení turistické atraktivnosti oblasti velmi důležité uchování luk, pastvin a jalovcových pasínků.

Správa CHKO Beskydy podporuje hospodaření v nejvýznamnějších částech území formou dotací z programu Péče o krajinu (financovaného ministerstvem životního prostředí). Podílí se také na přípravě projektů na podporu chovu ovcí a koz v Beskydech a na přípravě agroenvironmentálních programů, které podporují šetrné hospodaření.

Přírodě blízké způsoby hospodaření v beskydských lesích jsou na první pohled možná méně nápadné, ale o to důležitější, neboť právě lesy mají nedocenitelný význam pro přežití mnoha druhů živočichů, rostlin a hub a pro svou schopnost zachycovat srážky a zabráňovat povodním. K nejdůležitějším zásadám patří zachování a obnova přirozené druhové skladby lesa a ponechávání starých stromů v porostech. Ve spolupráci s vlastníky a lesními hospodáři podporuje správa CHKO zlepšování druhového složení lesů, především vysazováním a ochranou jedlí, buků, klenů, původních vysokohorských smrků, jilmů...

Cílem je snížit zastoupení nepůvodních smrkových monokultur ve prospěch stanoviště původních dřevin. Jedním z nejobtížnějších úkolů je zachování vzhledu staveb a rázu zástavby, který dodává beskydské krajině její jedinečnost a půvab. Zdroj: CHKO Beskydy.

Natura 2000 je soustava lokalit chránící vybrané druhy rostlin, živočichů a stanovišť, které jsou vzácné v rámci celé Evropské unie.

Na těchto lokalitách je důležité sladění zájmu ochrany přírody a šetrného hospodaření. Podíl na tomto programu Evropské unie je povinný pro všechny členské státy.

Začlenění cenných přírodních lokalit v České republice do seznamu lokalit celoevropského přírodního dědictví předchází důkladná příprava. Pro zodpovědné posouzení je nutné získat aktuální informace o výskytu vybraných druhů a přírodních stanovišť. Od roku 2000, probíhala rozsáhlá mapování celého území České republiky. Terénní mapování bylo prováděno vybranými specialisty.

Důkazem toho, že Chráněná krajinná oblast Beskydy je významná z celoevropského hlediska, je navržení dvou oblastí pro ochranu ptactva (Horní Vsacko a Beskydy) a celého území CHKO pro ochranu ostatních druhů a stanovišť.

Druhy a stanoviště soustavy Natura 2000 v CHKOB:

Ptačí oblast Horní Vsacko	Ptačí oblast Beskydy
chřástal polní	datel černý
datlík tříprstý	datlík tříprstý
čáp černý	čáp černý
jeřábek lesní	jeřábek lesní
lejsek malý	kulíšek nejmenší
strakapoud bělohřbetý	lejsek malý
ťuhýk obecný	puštík bělavý
	strakapoud bělohřbetý
	tetřev hlušec
	žluna šedá

Ostatní živočichové:

velevrub tupý	netopýr velký
střevlík hrboLATý	vydra říční
lesák rumělkový	rys ostrovid
<i>Rhysodes sulcatus</i>	vlk obecný
čolek karpatský	medvěd hnědý
kuňka žlutobřichá	

Rostliny

oměj tuhý moravský	šikoušek zelený
--------------------	-----------------

Přírodní stanoviště

Nelesní:	Lesní:
květnaté louky	jedlobučiny
krátkostébelné pastviny	podhorské klenové bučiny
mokřady a prameniště	horské smrčiny
	pramenné a údolní olšiny a jaseniny
	dubohabřiny
	suťové lesy

3. Zachování biodiverzity karpatských luk

3.1. Úvod

Na územích národních parků a chráněných krajinných oblastí České republiky se nachází lidskou činností podmíněná druhově bohatá společenstva luk a pastvin. I když současná zemědělská politika klade velký důraz na podporu ekologických funkcí zemědělského hospodaření, existuje hrozba, že z důvodů obtížných podmínek upustí zejména malé a střední zemědělské podniky od hospodaření na loukách a pastvinách velkoplošných chráněných území a tyto druhově bohaté travní porosty, závislé na citlivém a šetrném zemědělském hospodaření, budou degradovat. Uchování biodiverzity není jen úkolem ochrany přírody, ale velmi úzce se dotýká zemědělství, které část biologické rozmanitosti přímo využívá.

3.2. Historie osídlení Beskyd

Krajina moravských Beskyd je v porovnání s jinými oblastmi České republiky včetně většiny území Bílých Karpat velmi mladá. Na konci pravěku sice člověk – zemědělec sídlil v pod-hůří a také v některých nižších polohách hor, ale změnil krajinu jen na malých plochách. Díky změně klimatu potom lidé z Beskyd na mnoho staletí odešli a objevili se až ve 13. a 14. století v období velké kolonizace přemyslovského státu. Tato kolonizace znamenala hlavně osídlení podhůří a údolí řek, do nitra hor ještě stále lidé příliš nepronikli. Moravské Karpaty v té době (a ještě dlouho potom) tvořily těžko proniknutelné hraniční hvozdy.

Tvář krajiny se začala podstatně měnit od 16. století díky pasekářské kolonizaci. Počet obyvatel v podhůří vzrůstal a půda je už nestačila uživit. Tento problém lidé řešili rozšiřováním zemědělské půdy v horách. Vytvářeli zde tzv. paseky – vyklučili les, založili louky a pole a později tu postavili i hospodářská stavení a domy. Pasekářské osídlení znamenalo rozšíření už existujících vesnic a také vznik vesnic nových.

Ve stejné době se v Beskydech projevila také tzv. valašská kolonizace. Rozhodně se však nejednalo o příchod Rumunů na Moravu, jak to bylo v minulosti často předkládáno. Na území dnešního Rumunska tato kolonizace karpatského horského oblouku sice začala, ale na Moravě se jednalo už jen o její doznívání. V Beskydech a Javorníkách se jí účastnili přistěhovalci hlavně ze Živěcka (v dnešním Polsku), z Oravy a Kysuc v Horních Uhrách (dnes Slovensko). Tito přistěhovalci přinesli znalost salašnictví, které dokázalo využít zejména hřebety a prudká úbočí hor.

Pro vlastníky panství byla pasekářská i valašská kolonizace výhodná. Kromě toho, že některá panství provozovala skelné hutě, které se přemísťovaly za dřevem, neuměla doposud vrchnost rozsáhlé lesní majetky příliš využít. Nájem z pasek a platby ze salaší tedy pro ně vhodné podmínky. Obrat nastal s nástupem průmyslové revoluce. Vznikající průmysl potřeboval velké množství dřeva, a tak se naopak stal výnosným majetkem les.

Proto už v 18. století a potom hlavně v 19. století nastalo postupné a později i radikální omezování salaší, vykupování nebo zabírání pasek a jejich zalesňování. Je tedy zřejmé, jak velký vliv na osídlování hor a na změnu krajiny měly zájmy jednotlivých panství. Krajinu pochopitelně významně změnily také další faktory, například opuštění úhorového systému hospodaření v 19. století nebo združstevňování v 50. a 60. letech 20. století a následné zalesňování zemědělské půdy. Význam jistě měly také odchody obyvatel, jako byla hromadná emigrace do Ameriky na konci 19. a začátku 20. století (Frenštátsko, Vsetínsko) a také poválečné přesídlování do pohraničí. Přes všechny tyto změny má však na dnešní základní strukturu krajiny, rozložení lesa a bezlesí, stále největší vliv hospodářská politika dřívějších panství.

Tím je také v CHKO Beskydy dán rozdíl mezi severní, lesnatou částí a krajinou Vsetínských vrchů a Javorníků na jihu, kde dodnes zbylo mnohem více luk a pastvin. Severní část byla v majetku progresivněji hospodařících panství, která původně sice také umožnila rozsáhlé odlesnění, ale dříve pochopila význam dřeva pro průmysl a dařilo se jim mnohem více vytlačit pasekáře a rušit salaše.

Tento krátký přehled o historii osídlování a hospodaření v CHKO Beskydy ukazuje nejen to, že zdejší krajina v porovnání s jinými našimi oblastmi je velmi mladá, ale že procházela velice rychlými změnami. Na mnoha místech zde v průběhu několika málo staletí byla původní lesní krajina úplně odlesněna a pak proměněna opět zpátky v les.

3.3. Zemědělství v Beskydech

Zemědělství v Beskydech prošlo stejným vývojem jako na celém území naší republiky. Direktivní intenzivní zemědělství (které přetrvávalo do roku 1989) vystřídal razantní propad na počátku 90. let, po té euforie soukromých malých rolníků a následně zemědělství regulované zejména ekonomickým tlakem. Také dnes je ekonomika hlavním faktorem vývoje struktury zemědělského hospodaření na území Beskyd.

Díky specifickým přírodním podmínkám v Beskydech, charakterizovaným poměrně úzkými říčními nivami, na které víceméně ostře nasedají masivní hřebety, je více rozrůzněno i zemědělství na území nejen CHKO Beskydy. V nivních polohách a na úpatích svahů je zemědělská půda zcela logicky obhospodařována nástupnickými ekonomickými subjekty po zaniklých jednotných zemědělských družstvech a státních statcích. Běžně jsou používány intenzivní technologie nejen při hospodaření na orné půdě, ale i na travních porostech. Sklizeň je prováděna relativně výkonnou technikou. Charakteristická je značná velikost obhospodařovaných půdních bloků. V chovu hospodářských zvířat převládá skot, poměrně často i skot dojený. Z hlediska diverzity jak druhové, tak krajinné se v těchto případech jedná téměř o „mrtvou zónu“. „Zachovalejší“ přírodu lze najít pouze na těch místech, která nejsou obhospodařována výše popsaným způsobem. Jedná se například o drobné soukromé pozemky, „záhumenky“ a zahrady přiléhající k intravilánu obcí.

Jestliže opustíme rovinatou část území, situace se výrazně změní. Ve středních a vyšších polohách ustupují velké zemědělské podniky a značný podíl zemědělské půdy je obhospodařován malými a středními farmami, nezanedbatelný je i podíl tzv. „kovozezemělců“ (drobní zemědělci). Je to způsobeno především náročnějšími terénními i přírodními podmínkami, kde je hospodaření velkých podniků z ekonomického i technologického hlediska nezajímavé. Když zde velké subjekty hospodaří, jedná se zpravidla o „extenzivní“ výrobní postupy, jako je například pastva mladého skotu nebo částí stád bez tržní produkce mléka. Krajinná struktura zde nebyla až tolik poznamenána direktivním hospodařením v dobách socialismu a ponechala si svou tvářnost.

V těchto polohách a lokalitách hospodaří zejména rodinné farmy nebo soukromě hospodařící rolníci. Lze zde vysledovat dvě odlišné skupiny. Jednak zemědělské subjekty s výměrou řádově v desítkách hektarů a pak „kovozezemělce“ s obhospodařovanou plochou řádově v hektarech. Ti druzí zemědělské hospodaření berou spíše jako možnost přivýdělku a státem placenou údržbu pozemků, které jsou obvykle v jejich vlastnictví.

Podíl ovcí a skotu na celkové dobytčí jednotce je pak v zásadě vyrovnaný. Větší význam je přikládán chovu ovcí, než v jiných regionech. To souvisí jak s tradičním pojetím hospodaření, tak s přírodními podmínkami na obhospodařovaných pozemcích. Pro velké zemědělské podniky je celkem běžná výkonná a moderní technika i technologické linky. Malé farmy a „kovozezemědělci“, až na malé výjimky, používají zastaralou techniku a zůstává zde pořád velký podíl manuální práce. Jimi obhospodařované území představuje „typické Karpaty“ s členitou krajinnou strukturou a s rozmanitými stanovištními podmínkami, které sebou nesou i vysokou druhovou pestrost. Ta nejvyšší je z pochopitelných důvodů vázána na velmi malé úseky krajiny se složitými terénními podmínkami, často v hřebenových partiích. Tato vysoká stanovištní rozmanitost s jemnou strukturou krajiny je však dvousečnou zbraní.

Díky stárnutí a postupnému pomalému vymírání ryzích hospodářů (kteří vlastně tyto z hlediska ochrany přírody a krajiny vysoce ceněné hodnoty vytvořili), dochází k upouštění od hospodaření na těchto ceněných lokalitách. Tito hospodáři své pozemky a okolí usedlostí obhospodařovali v souladu s převzatými znalostmi často nezávisle na aktuální dotační politice státu. Jejich prioritním cílem bylo zajistit přímou obživu své rodiny a to takovým způsobem, který dnes vzletně označujeme jako „trvale udržitelný“. Prioritně je zajímala pouze produkce a dobrý stav jejich pozemků. To, že nevědomky provozovali tzv. multifunkční zemědělství je rozhodně zajímalo mnohem méně, než počet odchovaných jehňat a denní produkce kravského mléka. To jsou skutečnosti, které jdou proti současným trendům „decouplingu“ a údržby krajiny.

Jak již bylo na úvod řečeno, hlavním regulačním prvkem hospodaření je zejména ekonomika. Množství obyvatelstva, které hodlá pokračovat v tradičním „pasekářském“ způsobu života je velmi malé a hlavní objem údržby (péče) o krajinu pak přebírají zemědělské podnikatelé. Ti sice mají často vztah ke krajině, ve které vyrůstali, ale jsou omezovali legislativními nároky, svazujícími jejich hospodaření. V tomto případě se nejedná o omezení způsobená životem v CHKO, ale především nastavením jednotlivých titulů dotačních programů MZe.

Právě snaha o dodržení nastavených podmínek vede k problémům ve vztahu k zachování biodiverzity. Současný zemědělec se totiž nerozhoduje, zda pro provedení dané technologické operace je vhodné počasí, či období. Dnešní zemědělec sleduje termíny, do kdy MUSÍ mít sklizenou louku nebo pokoseny nedopasky. Právě tato svázanost, často nesmyslnými limity a termíny, nutí zemědělce opouštět výměrou malé, terénně složité lokality, jejichž obdělávání je časově, technologicky i finančně náročnější než větších a přístupnějších půdních bloků.

Pokles diverzity krajiny jde tedy dvěma směry. Vymírající generace hospodářů nemá komu předávat pozemky, znalosti a zkušenosti. Tyto pozemky v lepším případě zarůstají, v tom horším případě jsou zalesňovány, často nelegálně a navíc nepůvodním smrkem. Druhý směr vede přes stávající dotační tituly financované z tzv. II. osy Programu rozvoje venkova, které nepočítají se specifiky podhorské a horské krajiny v Karpatech.

3.4. Historie hospodaření na loukách a pastvinách na moravsko-slovenském pomezí

Donedávna byla většina trvalých travních porostů na moravsko-slovenském pomezí obhospodařována kombinovaně. Porosty byly jednou sečeny jindy vypásány v závislosti na množství narostlé píce a aktuálních potřebách zemědělce. Případné zbytky stařiny pak byly na podzim či v předjaří lokálně vypalovány. Každá druhově bohatá louka měla svého hospodáře, který ze zkušenosti generací svých předků nejlépe věděl, jakou část kdy poseče, aby sklídl dostatek nutričně kvalitního sena. Jeho kravky nebo ovce se musely v porostu dobře napást, aby přibývaly na váze. Porost tak nebýval jenom poválen nebo naopak zcela rozdupán, bylo zájmem zemědělce udržet pastvinu v dobré kondici na příští rok. Ale staří hospodáři nemajíce následovníky odcházejí a s nimi mizí obrovské množství praktických zkušeností, jak který pozemek nejlépe dlouhodobě využívat. S hospodáři mizí také řada druhů rostlin a živočichů, které k životu potřebovaly maloplošnou mozaiku stanovišť.

V současnosti máme krajinu rozdělenou na poměrně velké a hospodářsky vyhraněné pozemky, tedy louky se pouze sečou a pastviny pouze vypásají. Toto rozdělení je podporováno i Ministerstvem zemědělství v podobě agroenvironmentálních opatření (AEO), vyhovuje však jen některým druhům rostlin. Rozmanitost travních porostů nesnižuje jenom celostátní sjednocování typů a termínů hospodaření, ale například také neopodstatněná povinnost plošného sečení nedopasků, která likviduje druhy schopné se spasení vyvarovat – kam právě patří kriticky ohrožené hořečky (hořké), pcháče (ostnité), ale i řada drobných druhů, jež by mohly v krytu nespasených rostlin přežívat (např. drobné ohrožené kapradiny – vratičky). Nejvíce sjednocení péče na velkých plochách pak ubližuje těm druhům rostlin, které se musí každoročně znovu rozmnožovat (např. světlíky, černýše, kokrhele). Takové druhy potřebují nacházet v krajině nedaleko mateřských rostlin odkrytá místa, kde mohou ze semen vyklíčit a vykvést (nebýt ihned zastíněni vzrůstnými sousedy). Přitom musí uniknout časnému rozdupání nebo posečení, dokud jim nedozrají semena. Když bylo pastvin i zemědělců více, byla větší šance, že každý rok se najde taková pastvina, kde postup obhospodařování těmto citlivým druhům zrovna v daném chodu počasí vyhovoval.

3.5. Zalesňování

V duchu snižování rozlohy zemědělské půdy je státem formou dotací podporováno její zalesňování. Vlna zalesňování, která byla v CHKO Beskydy spuštěna v 90. letech, přispívá velkou měrou ke změně krajinného rázu. Tedy toho, co bylo jedním z hlavních předmětů vyhlášení Chráněné KRAJINNÉ oblasti. Masivní zalesňování by proto nemělo být v zemědělské krajině chráněných krajinných oblastí typu Beskyd či Bílých Karpat podporováno.

Zalesňování způsobuje nejen faktickou ztrátu současných populací druhů. Vzrostlý les bude v budoucnu představovat výraznou prostorovou překážku pro migrující stepní živočichy i přenos diaspór rostlin, bude docházet také k znehodnocení přilehlých ploch snížením osvitů.

Jednou z příčin zalesňování „na černo“ je obecně slabé povědomí o nutnosti žádat orgány ochrany přírody o stanovisko se zalesněním a změnou využití pozemku, a to jak ze strany vlastníků, tak ze strany obcí a bohužel i pověřených orgánů státní správy. Je smutnou skutečností, že pověřené orgány v několika prokazatelných případech ignorovaly i existenci chráněných druhů.

3.6. Unifikace hospodaření

Slovo „biodiverzita“ (biologická rozmanitost) znamená, zjednodušeně řečeno „rozmanitost přírody“. Od nejjemnější úrovně je to tedy pestrost genů, druhů, společenstev a ekosystémů v krajině. Z podstaty věci vyplývá, že chceme-li se starat o „biologickou rozmanitost“ musíme volit rozmanité způsoby péče.

Pro praktického ochranáře i zemědělce je nejuchopitelnější sledování diverzity na úrovni druhů. Z praktického hlediska samozřejmě není možné v rámci plošných dotačních titulů zavádět pro každý jednotlivý druh jiný způsob hospodaření. Nicméně ani opačný extrém – unifikované postupy hospodaření druhové rozmanitosti neprospívají. Unifikací přitom rozumíme jak jednotné načasování prováděných prací, tak sjednocené postupy zemědělského obhospodařování.

3.7. Drobní zemědělci – nositelé druhové diverzity

Přes obecně zvýšenou pozornost k dotacím do zemědělského hospodaření jsou zejména v Beskydech v posledních patnácti letech ve velkém opouštěny druhově nejbohatší lokality. Horní části svahů jsou často „na černo“ zalesňovány, v lepším případě ponechávány k zarostení náletem dřevin. Biologická rozmanitost luk a pastvin je výsledkem dlouhodobého hospodaření drobných zemědělců. Louky různých vlastníků jsou koseny v různou dobu, také na pastvu vyhání každý v jiném termínu, pase různým způsobem... Vedle sebe tak existují různé typy luk a pastvin, na kterých si najde svůj životní prostor celá řada rostlinných a živočišných druhů. Právě tyto pozemky jsou zdrojem biotopové i druhové pestrosti.

Dnes jsou však, z hlediska příjmu dotací, nejlukrativnější scelené mnohahektarové plochy kulturních luk a pastvin bez výraznější hodnoty pro biodiverzitu. Lány kulturních travních porostů spolykají minimálně 50 % AE dotací v CHKO Beskydy a Bílé Karpaty. Většinu dotací tak poberou velké zemědělské podniky s velkými výměrami málo hodnotných kulturních travních porostů. Přitom náklady na pokosení velkých honů moderní technikou jsou nepoměrně nižší než kosení odlehlých svažitých luk ručně či zastaralou technikou, jak je tomu často v případě drobných zemědělců. V dlouhodobém horizontu můžeme samozřejmě očekávat, že pokud nebudou tyto kulturní plochy hnojeny, budou pravidelně obhospodařovány a v blízkosti bude zdroj diaspór (původního travního porostu), dojde ke zvýšení diverzity i těchto porostů.

3.8. Podpora drobných zemědělců

U drobných zemědělců často zjistíme, že pokud budou moci hospodařit lety ověřeným způsobem (tradičním), bude to pro rostliny i živočichy často nejlepší možný způsob. Individuální přístup k zemědělcům, neomezovaný rozlohou (2 ha), by snad přilákal i sedláky, kteří dosud hospodaří na přírodovědně nejceněnějších lokalitách.

Řešením je změna přístupu k zemědělci a potažmo i krajině. Dnes v rámci dotačního systému je zemědělec vnímán jen skrze půdní bloky, nikoli jako samostatná hospodářící jednotka (farma). Cílem je, aby hospodář měl hospodaření na svých pozemcích šité „na míru“ tak, aby vyhovovalo jemu samotnému i druhům a společenstvům na jeho pozemcích.

Zachování biologické rozmanitosti je možné pouze zachováním co největšího množství různorodých způsobů hospodaření.

Zdroj: FOA Nadační fond pro ekologické zemědělství

4. Jako se chovat v CHKO

4.1. Úvod

Chráněná krajinná oblast (CHKO) Beskydy, zřízená v roce 1973, chrání přírodu a krajinu Moravskoslezských Beskyd, Vsetínských vrchů a Javorníků. S rozlohou 1 200 km² je naší největší CHKO. Je jediným územím v České republice, kde žijí zároveň medvědi, vlci i rysi a kde najdete tolik zachovalých zbytků původních karpatských lesů.

Valašská a pasekářská kolonizace pak vtiskly horám krajinný ráz typický pro celé Západní Karpaty – louky a pastviny s orchidějemi a jalovci, políčka a meze vysoko v horách, dřevěné chalupy a osobitý folklór.

KULTURNÍ

DĚDICTVÍ

Pro tuto oblast je důležité šetrné hospodaření, které by spolu s rekreačním využíváním nemělo poškozovat dochované přírodní prostředí. Celé území CHKO Beskydy je také navrženo jako Evropsky významná lokalita Beskydy a jsou zde dvě Ptačí oblasti (Beskydy a Horní Vsacko). Má tedy celo evropský význam jako součást soustavy evropských chráněných území – Natura 2000.

Uznání patří všem, kteří se rozhodli pokračovat v díle našich předků. Ať už se jedná o pastvu ovcí, sečení luk, obhospodařování polí a sadů nebo pěstění přirozených lesů.

CHKO tedy nechrání jen přirozená stanoviště, ale i krajinu jako celek, krajinu, která vznikala prací mnoha generací a která je naším dědictvím.

Nejcennější lokality v CHKO jsou chráněny jako národní přírodní rezervace (s nejpřísnější ochranou), přírodní rezervace a přírodní památky. Na území CHKO Beskydy je zatím vyhlášeno 50 těchto chráněných lokalit.

Tato tzv. maloplošná zvláště chráněná území jsou v terénu označena tabulí se státním znakem. Hranice bývají vymezeny dvěma červenými pruhy na stromech.

Ochrana přírody a krajiny v CHKO Beskydy by měla být zájmem všech, kteří zde žijí, i těch, kteří ji navštěvují.

Pomozte nám, prosím, uchovat přírodní krásy a hodnoty dodržováním následujících pravidel.

4.2. Pravidla pro chování v přírodních rezervacích

- ❑ Rezervace byly zřízeny na ochranu vzácných rostlin, živočichů a původních přírodních společenstev. Věříme proto, že zde nebudete rušit či odchyťovat živočichy a trhat rostliny.
- ❑ V národních přírodních rezervacích (NPR) nesbírejte, prosím, ani lesní plody – jsou důležitou složkou potravy vzácných živočichů (tetřeva, medvěd a j.).
- ❑ V rezervacích se pohybujte šetrně k okolí a v NPR pouze po značených turistických stezkách. Váš „hodný pejsek“ se bez vodítka může pro volně žijící živočichy změnit v nepříjemného návštěvníka.
- ❑ **Chovejte se zde tiše – jen tak budete moci potkat plaché obyvatele hor, lesů a luk.**
- ❑ Volná krajina CHKO není místem pro odkládání nebo pálení odpadků.
- ❑ Nikomu se odpadky v přírodě nelíbí. Navíc mohou být příčinou poranění. Většina odpadků je z cizích, v přírodě těžko rozložitelných látek. Plastová láhev či obal se rozloží až za stovky nebo dokonce tisíce let!
- ❑ Nevstupujte, prosím, do jeskyní – ohrožujete tím svou bezpečnost a především zde rušíte chráněné netopýry.
- ❑ Jeskyně v Beskydech vznikly posunem velkých pískovcových bloků. Pro člověka mohou být nebezpečné, jelikož jsou stále v pohybu.
- ❑ Vyrušení netopýra v zimním období může mít za následek spotřebu velkého množství jeho tukových zásob a netopýr už nemusí zimu přežít.
- ❑ Se svými vozidly, obytnými přívěsy, sněžnými skútry, terénními motocykly a čtyřkolkami jezděte pouze po silnicích a místních komunikacích. Parkujte pouze na vyhrazených místech.
- ❑ Pokud máte rádi paragliding a rogala, mějte na paměti, že je můžete užívat jen na určených místech. Stejně tak táboření a rozdělávání ohně mimo vyhrazená tábořiště není povoleno.
- ❑ Pořádání hromadných akcí a závodů vč. cyklistických je nutné projednat se Správou CHKO. Většina vzácných živočichů, kteří žijí v CHKO Beskydy, je velmi plachá. Platí to i o velkých šelmách jako je rys, vlk a medvěd. Hledají útočiště především v klidných, lesnatých částech, kde jsou často rušeni bezohlednými vyznavači adrenalinových sportů a jízdy na terénních motorkách.
- ❑ Pro pěší výlety můžete využít cesty a turisticky značené stezky. K jízdě na kole pak především zpevněné cesty a vyznačené cyklotrasy.
- ❑ V CHKO Beskydy se vám nabízí spousta zajímavých turistických tras, cyklotras a zatím 8 naučných stezek (NS): Hradisko, Radegast, Čertův mlýn, Javornický hřeben, Lysá hora, Veřovické vrchy, Prameny řeky Morávky a Mionší.

- ❑ NS Mionší je pouze sezónní (otevřena od 1. 6. do 15. 9.).
- ❑ Při plánování výletů zvažte své fyzické možnosti, sbalte vše potřebné a počítejte se změnami počasí. V případě vážných problémů volejte Horskou službu (606 769 010 – non stop).
- ❑ Informační systém ochrany přírody (naučné stezky, informační tabule, značení chráněných území) vám může poskytnout zajímavé informace – nepoškozujte jej, prosím!
- ❑ Chovatelé ovcí – zabraňte škodám velkých šelem ve svých stádech. Hlídejte je například pomocí pasteveckých psů.
- ❑ Pokud k útoku šelem (rys, vlk nebo medvěd) na ovce dojde, můžete při splnění zákonem daných podmínek žádat o náhradu škody.
- ❑ Stromy byly vždy uctívány pro svůj vzhled, stín a příjemný chlad nebo plody, které nám dávají.
- ❑ Nepoškozujte je neodbornými řezy.
- ❑ Nezapomínejte také, že při kácení stromů (i na vaší zahradě) potřebujete povolení od obecního nebo městského úřadu, pokud tyto dřeviny mají obvod kmene více než 80 cm (měřené 130 cm nad zemí) a pokud vyřezáváte keře na ploše větší než 40 m².
- ❑ Při zalesňování louky je potřeba povolení pro vynětí půdy ze zemědělského půdního fondu. Smrk přitom není zrovna nejvhodnější dřevina, což se však projeví až za pár desítek let – například hnílobou kmene.
- ❑ Aby byl zachován typický ráz zdejší krajiny, vstupuje Správa CHKO do stavebního řízení a vyjadřuje se ke všem stavbám v CHKO. Pokud chcete ušetřit své výdaje, kontaktujte Správu ještě před zadáním projektu stavby.
- ❑ Odpad nepatří do volné krajiny. Černé skládky znečišťují a znehodnocují prostředí, ve kterém žijeme.
- ❑ Ani doma nikdy odpad nespálíte tak dokonale, aby se neuvolňovaly škodlivé a rakovinotvorné látky. Pro vaše odpady jsou zde kontejnery a sběrné dvory.
- ❑ Využijte jich. Ušetříte sebe i sousedy škodlivého kouře a znečištěné přírody.
- ❑ Možná ani nevíte, že při vypalování trávy (mimo to, že je protizákonné) vyháníte z příbytků mnoho živočichů a většina z nich nestihne před ohněm uniknout. Jsou to například ještěrky, hadi, čmeláci a spousta dalšího užitečného hmyzu. Navíc je zde riziko rozšíření požáru a následných škod.
- ❑ Neničte, prosím, příbytky vzácných a chráněných živočichů, které si mohou najít třeba i v okolí vašeho domu.

Na dodržování zákona o ochraně přírody v CHKO Beskydy dohlíží především Správa CHKO Beskydy, prostřednictvím svých odborných pracovníků a také strážců.

Stráž přírody – zajišťuje dodržování právních předpisů v ochraně přírody. Může například zjišťovat totožnost osob, ukládat blokové pokuty a zadržovat osoby porušující tyto právní předpisy.

Lesní stráž – dohlíží na ochranu lesů při jejich užívání. Kontroluje například dodržování povinností při užívání lesů, je oprávněna oznamovat nedostatky příslušným orgánům a vybírat blokové pokuty.

Česká inspekce životního prostředí – kontroluje dodržování zákonů v oblasti životního prostředí. Je odborným orgánem Ministerstva životního prostředí.

V případě, že spácháte přestupek, můžete dostat na místě blokovou pokutu do 1000 Kč. U závažnějších přestupků nebo protiprávních jednání může Správa CHKO Beskydy nebo Česká inspekce životního prostředí ve správním řízení uložit pokutu až v řádech stovek tisíc korun.

Jste-li svědkem poškozování životního prostředí můžete se obrátit například na městský (či obecní) úřad, policii a v některých případech i na Správu CHKO Beskydy. Záleží na druhu a závažnosti problému. na koho se můžete obrátit...

Zdroj: Správa CHKO Beskydy

